తోటికోడళ్ళు

చదువుతూన్న సరస్వతి బాబు ఏడుపు విని తల తిప్పి చూచింది. తప్పటడుగులు వేసే బాబు గుమ్మం దాటలేకపోయాడు గావును గడప మీద బోర్లాపడి ఏడుస్తున్నాడు. బాబుని తియ్యటానికి సరసు లేవబోయింది. కాని ఏదో గుర్తుకొచ్చినట్టుగా తిరిగి కూర్చుని పుస్తకం అడ్డం పెట్టుకుని వారగా బాబుని చూడసాగింది. ఓ నిమిషానికి లేచి కూర్చుని, పక్కగా పడిపోయిన బొమ్మని పొదివిపట్టుకుని రాగం తగ్గించి దిక్కులు చూస్తూ నెమ్మదిగా ఏడుస్తున్నాడు బాబు. ఇంతలో వంటగదిలోంచి విసురుగా వచ్చి బాబు నెత్తుకుంటూ "ఏమే అలా బొమ్మలా కూర్చోకపోతే పిల్లాడు పడిపోయాడు గదా, కొంచెం తియ్య కూడదూ? పసిబిడ్డేడుస్తుంటే అలా వూరుకోటాని కెలా మనసొప్పుతుందో?" — అంది కోపంగా కన్న

"అదికా దత్తయ్యా! వాణ్నిప్పుడు సముదాయించబోతే అసలేరెచ్చిపోతాడని చూసీ చూడనట్టూరుకుంటే వాడే వూరుకొంటాడని తియ్యలేదు గానీ వాడిమీద నాకు కోపమా?" – అంది సరసు సైకాలజిస్టులా.

"తప్పించుకోటానికి కావలసినన్ని దార్లు. అదే నీ బిడ్డయితే ఇవన్నీ ఆలోచించే దానివా? ఇష్టంలేక ఏదో చెప్పుకొస్తావేం? వెధవ్వేషాలూ నువ్వూను" – అంది కన్న బాబుని భుజంమీద వేసుకుని పచారుచేస్తూ.

"ఇదిగో. నీ కనేక సార్లు చెప్పాను అలా వెధవా, గిధవా అనొద్దని. చెప్పేది వినిపించుకోకుండా ఎందుకలా మాటలు మిగుల్తావ్? మిగిలిన వాళ్ళంతా వెధవలైతే, యిక నువ్వేనా పునిస్త్రీగా రాజ్యమేలేది?" అంది సరసు తీక్షణంగా. కన్న కాస్త భయపడింది. "మరేనమ్మా. నే నొక్క దాన్నే సుఖంగా బ్రతకాలని చూస్తున్నాను. ఏమిటో! వెధవలవాటు అలా మాటకి ముందు ఆ ముక్కే వచ్చేస్తుంది. వెధవది ఐనా నా పిచ్చిగాని నా పిల్లాడి గురించి నీ మీద సాములెందుకులే. అసలా ఏడుపు వినపడేటప్పటికి అన్నం వారుస్తున్నాను కానీ లేకపోతే నా పిల్లాణ్ని నువ్వంటుకోవాలా?" — అంది సమర్థించుకొంటున్నట్టు.

"ఆ మాత్రం బుద్ధి ముందు లేకపోయింది గావున్ను మరి. వచ్చీ రాగానే వెధవా, పునిస్త్రీ అంటూ మొదలెట్టావ్. అసలు నా కిష్టమైతే. ముట్టు కుంటాను లేకపోతే లేదు, దానికి నీ అధార్టి ఏమిటి? అసలు నీ గురించి బామ్మతో చెప్పకపోతే అడుగు. ఆఁ"- అంటూ రుసరుస లాడింది.

"అబ్బో, ఎలాగో మరి! బామ్మ నా తల తీసి మొలేస్తుందేమో? అంతదాకా వస్తే నేను వదినతో చెప్పకపోతానా?" - అంటూ వంటగదిలో కెళ్ళి పోయింది కన్న బాబుతో.

* * *

సుమారు పన్నెండు గంటల సమయం శాంతమ్మ, ధనమ్మ చావిట్లో పడుకొని కబుర్లాడుకుంటున్న సమయం. నిప్పులు చెరిగే ఎండలో రంయ్‌మని రిక్షాలో దిగింది సరస్వతి విసురుగా. వీధి గుమ్మంలో రిక్షా ఆగటం చూచిన శాంతమ్మ లేచి వీధిలోకి రాబోయింది. సరసు లోపలికొచ్చింది.

"అత్తయ్య రాకుండా నువ్వొక్కదానివే వచ్చావేమే" — అంది బామ్మ ధనమ్మ. సరసు మొహం చిట్లించుకుని వూరుకొంది. ఈ సారి శాంతమ్మడిగింది - "ఏమ్మా, అత్తయ్య రాలేదేం?" - అని.

"వస్తుందట" - అంది సరసు అంటీ అంటనట్టుగా.

"మళ్ళా ఏమైనా పోట్లాడు కున్నారేవిటే?" - అంది బామ్మ ధనమ్మ ఆశ్చర్యంగా.

"వూరుకోండత్తయ్యా, వాళ్ళేం చిన్నవాళ్ళా ఏమిటి? చీటికీ మాటికీ పోట్లాడుకోవటానికి" - అంది శాంతమ్మ.

"కాకపోతే ఏవిటీ మరి? దాని వైఖరి చూడరాదూ. దెబ్బలాడే వచ్చింది గావున్ను. అసలు నీ మూలాన్నే వీళ్ళింత బరితెగిపోయారమ్మా. ఏమే, మాట్లాడవ్? ఏమైనా అనుకున్నారా?" — అంటూ బామ్మ మనమరాలి మొహంలోకి జూచింది ప్రశ్నార్థకంగా.

"అవునా?" అన్నట్టుగా చూస్తోంది శాంతమ్మకూడా కూతుర్ని.

"మీరేదో పోట్లాటంటారుగాని మరి అది నన్ను అస్తమానూ ప్రతి మాటకీ వెధవా, వెధవ్వేషాలూ నువ్వూనూ, అని అంటుందేం మరి?

అలా అనొద్దని చెప్పండి దానికి" - అంది నేల చూపులు చూస్తూ భయంగా సరసు.

"అవ్వ దానికేం పొయ్యేకాలమే? వెధవమాట లంటానికి. రానీ కనుక్కుంటాను" - అంది బామ్మ బుగ్గలు నొక్కుకుంటూ.

"అవిడికి చిన్నప్పట్నుంచీ అలవాటే గాదే! ఏదో సమర్థించు కోవాలిగాని, యీ మాత్రానికే యిలా వచ్చేయటం తప్పుకాదూ?" అంటూ మందలించింది శాంతమ్మ కూతుర్ని.

ఇంతలో ఝామ్మని జట్కాలో దిగింది కన్న బాబుతో.

"అదిగో, అదీ వస్తోందిగావున్న" - అంది బామ్మ కళ్ళు చిట్లించి వీధి గుమ్మంవేపు చూస్తూ. కన్న లోపలికొచ్చి బాబుని మంచంమీద పడుకో బెట్టి శాంతమ్మ దగ్గరికొచ్చి కూర్చుంది. సరసు మొహం తిప్పుకొంది.

"ఏమే, సరసుతో కల్సిరాలేదేం?" - అంది బామ్మ కూపీతీస్తు న్నట్టు.

"మీ కావిడ చెప్పలేదూ?" - అంది కన్న.

"దానికేం గాని ఇద్దరూ పెద్దవాళ్ళయ్యారుగదా, ఇంకా ఒకళ్ళ నొకళ్ళు అనుకోటం ఏం బావుంటుంది కన్నా! నీ అలవాటు కొంచెం తగ్గించుకోవాలి మరి" - అంది సమర్థిస్తున్నట్టుగా శాంతమ్మ.

"కొంచెమేమిటి? అంతా తగ్గించుకోవాలి" — అంది బామ్మ కోపంగా.

"కాదొదినా, నేనేదో నోరుజారి అన్నానే అనుకో దానికే పరిగెత్తుకు రావాలా! అసలది ఏం చేసిందో చెప్పలేదన్నమాట. పిల్లవాడు గడపమీద బోర్లా పడిపోయి ఏడుస్తుంటే వాణ్ణి ముట్టుకోన్నా ముట్టుకోలేదే. ఆ కోపంలో అనేశాను" - అంది కన్న ఖరాగా.

"కాదమ్మా. నే నసలు వాణ్ణెందుకు తియ్యలేదంటే...."

"ఆఁ. చాల్లే ఊరుకోందురూ, నేర్చారు. అయిన్దానికీ, కానిదానికీ తగూ పెట్టుకొని, ఊళ్ళో పుట్టిల్లుకదా అని చిల్లరా మల్లరా రిక్షాలకీ జట్కా లకీ పోసి ఘడిఘడికీ రావటం నేర్చారు. నా మూలాన్నే మీరు చెడి పోతున్నారని మీ అన్నయ్య అంటున్నారు కన్నా! ఇవ్వాళ ఊళ్ళో లేరు

గాని ఉంటే మిమ్మల్నిద్దర్నీ కేకలేసేవారే తెలుసా?" - అంది శాంతమ్మ. కన్న ఏదో చెప్దామనుకొంది. కానీ భయపడి వూరుకొంది. సరసుకూడా తల త్రిప్పి కూర్చుంది. బామ్మ అందుకొంది.

"లోకంలో అందరికీ పిల్లలున్నారు. అంతా కాపురాలు చేసు కుంటు న్నారు గాని మీకులా కొట్లాడుకొనే తోటికోడళ్లెక్కడా వుండర్రా, మరీ మీరిపోతున్నారు. ఎవరేనా వింటే - అవ్వ ఏమను కొంటారు? పోట్లాట వాళ్లమ్మా అని అనుకోరు? మీకు బుద్ధిలేకపోతే మాకు లేదా? అంటారు. నేను నలుగురి తోటి కోడళ్ళతోను, ముగ్గురాడబిడ్డలతోను కాపురం చేశాను గాని మీలా వెలగ బెట్టానూ? మీకు అత్తలేదు. మీలో మీకు పడక అఘో రిసున్నారు. అసలానాడే చెప్పా. వినిపించుకొన్నారా నా మాట? వీళ్లిద్దర్నీ వేరే వేరే యిద్దామని చెవి నిల్లుగట్టుకొని పోరా. వింటేగా వాడు! పాపం అభమూ శుభమూ ఎరుగని ఆ అన్నదమ్ములకి చెల్లెల్నీ కూతుర్నీ కట్ట బెట్టాడు. వాళ్ళనేం వేపించుకు తింటున్నారో వీళ్ళిద్దరూ కలసి?"

"అబ్బ వూరుకోందూ" — అంది సరసు బామ్మ దగ్గర చనువ్వు కొద్దీ. బామ్మ కస్సుమంది. "ఏం ఊరుకోవాలే? ఇన్నాళ్ళూ యిలా ఊరుకో బట్టేగా మితిమీరారు. మళ్లా ఎదిరింపు కూడానా? కిందా మీద పడుతూ అక్కడే పడివుండక యిక్కడి కెగేసుకొస్తారెందుకూ?"

ఊళ్లో వున్నందుకు బాగానే వుంది మీ వరస. హాయిగా యిద్దరూ చిన్నపనీ పెద్దపనీ చేసుకొని కళకళ్ళాడుతూ వుండేదానికి కీచులాట లెందుకే?" - అంటూ అర్ధగంట సేపు గదమాయించింది బామ్మ. కన్న గాని సరసుగానీ ఏమీ చెప్పలేకపోయారు. వాళ్ళిద్దరూ ఏడాది క్రిందటి వరకూ మేనత్తా మేనగోడళ్ళు. ఇప్పుడు తోడికోడళ్ళు కూడాను. అతి చిన్న విషయం మీద తగూ పెట్టుకోటం, దాన్ని పెద్దది చేసుకొని, మాటా మాటా అనుకొని పుట్టింటికి బయల్దేరటం, తప్పున్న వాళ్లు చివాట్లు తిని సాయంత్రానికి యింటికి రావటం పరిపాటైపోయింది! కాని ఈసారి తగూలో ఎవరిది తప్పు? అని బామ్మగాని వదినగాని ఆలోచించకుండానే యిద్దర్నీ కేకలేశారు. వదిన తన పక్షమనుకొనే కన్న నిరుత్సాహపడింది. అకస్మాత్తుగా బామ్మ మారిపోయేసరికి, తన అభిప్రాయం మార్చుకొంది సరసు.

"వెళ్తాను వొదినా" — అంటూ లేచింది కన్న.

"కాస్సేపుండండమ్మా. కాఫీలు తీసుకొని వెళ్దురుగానీ" - అంది శాంతమ్మ.

"వాళ్లింటికి వాళ్ళని పోనీ. వెళ్ళి తాగుతార్లే" — అంది బామ్మ.

"అయ్యో వుండండ త్తయ్యా. ఏదో చిన్నతనం. వాళ్ళకేం తెలుస్తుంది వివరం. తప్పమ్మా అలా పోట్లాడుకోకూడదు. జాగ్రత్తగా వెళ్లండి మరి" - అంది శాంతమ్మ.

కన్న వీధిలోకి పోయే రిక్షాని పిలిచింది. లోపలకొచ్చి బాబుని భుజాన్నేసుకుని — "వెళ్తా మొదినా, వెళ్తున్నామే అమ్మా" - అని చెప్పి రిక్షాలో కూర్చుంది.

"ఆ వెళ్ళండి, వెళ్ళండి. మళ్ళా మా గడప తొక్కకండి మేం తీసుకొచ్చేదాకా" - అంది బామ్మ వీధి గుమ్మంలో కొస్తూ.

"ఎక్కు సరసూ వెళ్ళి" - అంది శాంతమ్మ కూతురితో. చేసేదిలేక సరసు చాలా ఇబ్బందిగా పెళ్లి ఓ మూలగా ఒదిగి కూర్చుంది రిక్షాలో. రిక్షా కదలిపోయింది.

* * *

"వచ్చేస్తున్నా న త్తయ్యా. వడ్డించెయ్" - అంది సరసు తలదువ్వుకొంటూ వంట గదిలోకి వినపడేలా. మొగాళ్ళిద్దరూ భోంచేసి వెళ్ళిపోయాక కూర్చున్నా రిద్దరూ.

"అబ్బా ఉప్పెక్కువై పోయిందే" — అంది సరసు.

"మరి మన మగాళ్ళకి తక్కువేస్తే పనికి రాదని కొంచెం తగల నిస్తున్నానే. అంతెక్కువైందా?"

"నీ కనేక సార్లు చెప్పాను. కొంచెం తగ్గించకూడదూ? నా వంట నాడు ఉప్పుతక్కువై ందంటున్నారా వాళ్ళు? నీ యిష్టం వచ్చినట్టే వండుకో. ఈ కూడు తినకపోతేనేం?" - అంటూ రుసరుసలాడుతూ చెయ్యి కడిగేసుకొని, కంచం తీసేసింది సరసు, కన్న తెల్లబోయి తేరుకునేసరికి అంతా అయిపోయింది. "ఏమిటో దీనికింత విసురు?" అనుకొంది. పుట్టింటివాళ్ళు

పెట్టిన చీవాట్లు యింకా జీర్ణమై పోలేదేమో. అందుకే తగూ పెరగలేదు. చాలా చిన్న విషయాల మీద అభిప్రాయాలు పడటం, మళ్ళా ఏడెనిమిది రోజులకి కలిసిపోవటం —

* * *

"అత్తయ్యా, బాబుకి వాచీ ఎలా అందింది? నువ్వుగానీ యిచ్చావా?" అంది సరసు వాచీని పరీక్షించుతూ ఆత్రుతగా.

"ఏం? ఏమైంది? పరుపుమీద కూర్చున్నాడుగదా అని దెబ్బతగల దులే అని యిచ్చానే" - అంటూ దగ్గరికి వచ్చింది కన్న.

"అఘోరించవల్సింది. పరుపు మీదనుంచి క్రిందికి విసిరేశాడు గావును అద్దం బద్దలైంది. బాగా పని చెయ్యటంలేదని డ్రాయర్‌మీద పడేసి వెళ్ళిపోయారు. నన్నేం కోప్పడతారో! చిన్నవెధవకి ఆడుకోటాని కివ్వటానికి వాచీయే దొరికిందా?"

"దెబ్బ తగలదులే అనుకున్నానే. విసిరేస్తాడనుకున్నానా?"

"అనుకోవు నీకేం నువ్వుబాగానే ఉంటావు. నా కొస్తాయ్ చీవాట్లు."

"నీ దంతా చోద్యం. పసివెధవ చేసినదానికి ఎవ్వరైతే మటుకు ఎందుకు తిడతారు? తిడతారు, తిడతారనకపోతే? నీ కంత తిట్టాలని ఉంటే నువ్వే తిట్టరాదూ? ఏదో తెలీక ఏడ్చాన్లే వెధవపని"

"ఛీ. నీ గుణం నువ్వు పోనిచ్చుకోవు. చేసేవన్నీ యిల్లాంటి పనులూ. పైగా నిష్ఠూరాలు" - చివాల్న వెళ్ళిపోయింది సరసు.

* * *

"హరి శ్రీ రామచంద్రా! పిల్లల్ని కంటాంగాని రాతల్ని కంటామా? మా ఇంటా వంటా ఇంటివెనకాల ఉన్న వాళ్ళకూడా లేవీ జగడాలు. తులసమ్మ కడుపున దురదకొండ పుడుతుందట. పిదపకాలం పిదప బుద్ధులూ అవ్వ అవ్వ" అంటూ బామ్మ తనకి చెరొకవేపునా కూర్చున్న తోటి కోడళ్ళని చూచి ఏకధాటిగా అరగంటసేపు ఆశ్చర్యపడిపోయేసింది. ఇంతలో

బామ్మ కొడుకు, కన్న అన్న, సరసు నాన్న ఐన విశ్వనాధంగారు వీధి లోంచి వస్తూనే - "ఏమమ్మా. ఎప్పుడొచ్చారేవిటి?" - అని ప్రశ్నించారు తోటికోడళ్ళని. తను చెప్తుందంటే తను చెప్తుందని. తోటి కోడళ్ళిద్దరూ ఊరుకున్నారు.

"వాళ్ళేక్కడ చెప్తార్రా. నీ పిచ్చిగాని, మళ్ళా కీచులాడుకొన్నారట. దిగుమతీ అయ్యారు. ఇక ఊరుకొంటే లాభంలేదు. అవ్వ - ఎవరైనా వింటే ఎంత అప్రతిష్ట. వీరి తగూల కేదో పరిష్కారం చెయ్యి" అని పరిచయం చేసింది పరిస్థితిని బామ్మ. విశ్వనాధంగారు పడక్కుర్చీలో కూర్చుని — "ఏమ్మా కన్నా మీ కసలు పోట్లాట లెందుకొస్తున్నట్టు?" అన్నారు ముందుకు వంగి చెల్లెల్ని చూస్తూ.

"మే మసలు పోట్లాడుకోటంలేదే!" - అంది కన్న చిత్రంగా.

"ఆఁ ఆఁ హమ్మా. ఎంతకైనా తగుదువే. అసలు పోట్లాడు కోటంలా, ఆట్లాడు కొంటున్నారామ్మా" - అంది బామ్మ కోపంగా.

ఈసారి విశ్వనాధంగారు పోజు మార్చి, పద్ధతి మార్చి అడిగారు కూతుర్ని "ఏం సరసూ! నువ్వూ అత్తా యెంతో స్నేహంగా వుంటంలా?" అని. సరసు చిన్నబోయింది.

"కాదు నాన్నా. వాచీ పోయినందుకు కోప్పడ్డానని తనే వచ్చేసింది ముందు" - అంది.

"అది వచ్చేస్తే. పోనీ నువ్వుండిపోక పోయావా? "ఒరేయ్ ఇద్దర్లోనూ వుందిరా కొంటెతనం. ఇప్పుడిలాగే వుంటారుగాని ఇప్పట్నుంచి మళ్ళా మొదలెడతారు? అసలు ఈ పగటివేషాలు సాగనివ్వకుండా చూడాలి" — అంది బామ్మ కసిగా.

"నలుగుర్లోను పేరుపడిపోవటానిక్కానీ, వీళ్ల కేం గుణమో?

అత్త, ఆడబిడ్డల సాయం ఎలాగూ లేదు. వీళ్ళిద్దరూ కలిసివుంటారనుకొంటే యిలా తయారయ్యారు. ఏం చేస్తాం? ఖర్మ! రోజూ యిలా పోరులాడటం మాత్రం బావుండేమిల్లెండి! నూరేళ్ళున్నా చావు తప్పదు. వెయ్యేళ్ళున్నా వేరు తప్పదు. ఎదో పరిష్కారం చేస్తేనే మంచిదేమో" అంది అప్పటి వరకూ మౌనంగా కూర్చున్న శాంతమ్మ.

"హు — ఆడగుణం పోనిచ్చుకున్నారు గాదే. సరే, ఈడు వచ్చిన వాళ్ళకి కూడా ఎంతకని చెప్తాం? వాళ్ళకి తెలిసివుండాలి గాని. ఒకవేపున చెల్లెలు, ఒకవేపున కూతురు. వీళ్ళ తగూలు తీర్చేకంటే వేరే వుంచెయ్యటమే మంచిది. అయితే ఆ అన్నదమ్ముల్ని కనుక్కొని చూస్తాను. పండంటి సంసారాన్ని విడదియ్యటమంటే వీళ్ళకి చీమకుట్టినట్టుగాకూడా లేదన్న మాట" - అంటూ విశ్వనాధంగారు విసురుగా కుర్చీలోంచి లేచి పచార్లుచెయ్యసాగారు.

"ఆడవాళ్ళంతా కలిసివుంటే ఎంత అండ, ఎంతసాయం. రేపట్నుంచే తెలిసొస్తుంది. కష్టమొచ్చినా ఒంటిపిట్ట రాకాసుల్లా చస్తారు. కాస్త ఒంట్లో బాగాలేకపోయినా తప్పదుగదా, అదే కలిసీ మెలిసీ వుంటే! ఆఖరికి తలంటుకోవాలంటే కుంకుడుకాయ రసం పోసే వాళ్ళుండరుగదా: అయ్యోరామ. ఒకరి పొడ ఒకరికి పడదుగా" - అంటూ గొణుక్కొంది స్వగతంగా — పరగతంగా బామ్మ. "అదే, అదే తెలిసొస్తుంది. అనుభవాన్ని మించిన మందులేదు" — అన్నారు విశ్వనాధంగారు కోపంగా. తోటికోడళ్ళు తెల్లబోయారు. "సరసూని అడుగుతాను కలిసే వుందామని" అని కన్న అనుకొన్నప్పుడే — "అత్తయ్య నడగాలి" — అనుకొంది సరస్వతి.

(24 - 4 - 1957 "ఆంధ్ర (వార) పత్రిక" నుంచి)